

UWAGI ANALITYCZNE

UWAGI OGÓLNE

W Polsce edukacja podlega dwóm ministerstwom: Ministerstwu Edukacji Narodowej (MEN) i Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW)¹. System oświaty w Polsce obejmuje przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, policealne, artystyczne i inne. Do systemu nie zalicza się szkolnictwa wyższego, które ma zagwarantowaną konstytucyjnie autonomię.

W wyniku reformy samorządowej doszło do decentralizacji zarządzania oświatą. Obecnie niemal wszystkie publiczne szkoły i placówki oświatowe są prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego: gminy, powiatu czy województwa. Zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli (w tym przedszkoli specjalnych), szkół podstawowych i gimnazjów (bez szkół podstawowych i gimnazjów specjalnych) jest zadaniem własnym gminy. Zakładanie i prowadzenie szkół podstawowych i gimnazjów specjalnych, szkół ponadgimnazjalnych, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego, a także placówek oświatowo-wychowawczych (m.in. młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych, placówek pracy pozaszkolnej) jest zadaniem powiatu. Zakładanie i prowadzenie szkół i placówek o znaczeniu regionalnym jest zadaniem własnym samorządu województwa. W szczególności samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim w zakresie szkolnictwa wyższego.

Rok szkolny 2006/2007 jest kolejnym okresem zmian dokonujących się w polskich szkołach, które są konsekwencją zarówno reformy edukacyjnej (powstawanie nowych klas gimnazjalnych, szkół ponadgimnazjalnych oraz powolne zanikanie szkół ponadpodstawowych), jak i samorządowej, a także przebiegu procesów demograficznych. W ciągu ostatnich kilku lat (szczególnie od 1999/2000) zmieniała się zarówno liczba, jak i struktura szkół, a także liczba uczniów i absolwentów odpowiednich szkół na różnych poziomach nauki.

ZMIANY W EDUKACJI W LATACH 2000-2006

Struktura dzieci i młodzieży według wieku. Powszechność nauczania

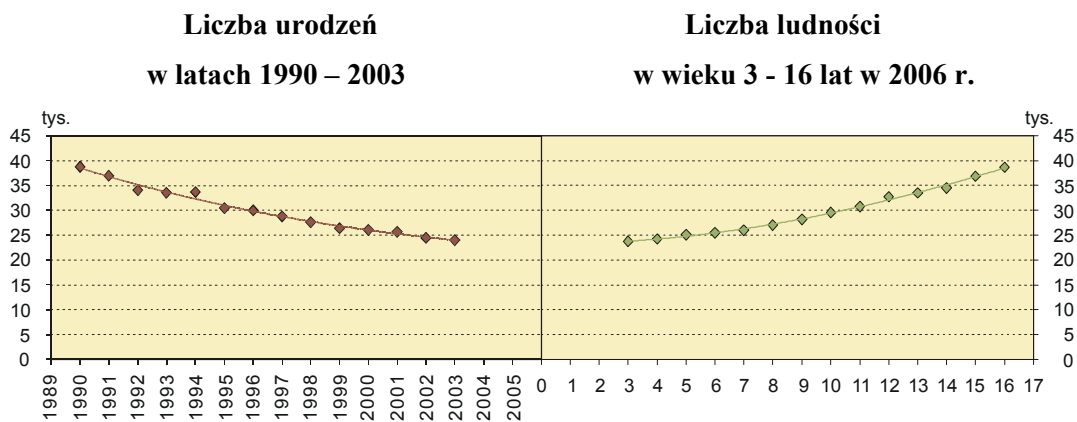
Polski system edukacji obejmuje dzieci i młodzież w wieku od 3 do 24 lat. Dolna granica to początek wieku przedszkolnego, górna – to teoretyczny wiek ukończenia edukacji na poziomie szkolnictwa wyższego .

Na zmiany, jakie zachodzą w liczbie szkół, uczniów, absolwentów duży wpływ ma też kształtowanie się procesów demograficznych.

---

¹ Rozporządzeniem z dn. 05.05.2006 r. Rada Ministrów zniosła Ministerstwo Edukacji i Nauki, na jego miejsce powołując Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 76, poz. 532, 533, 540).

Malejąca, szczególnie po 1989 r., liczba urodzeń w województwie dolnośląskim znajduje odzwierciedlenie w spadku liczby ludności objętej systemem edukacji.

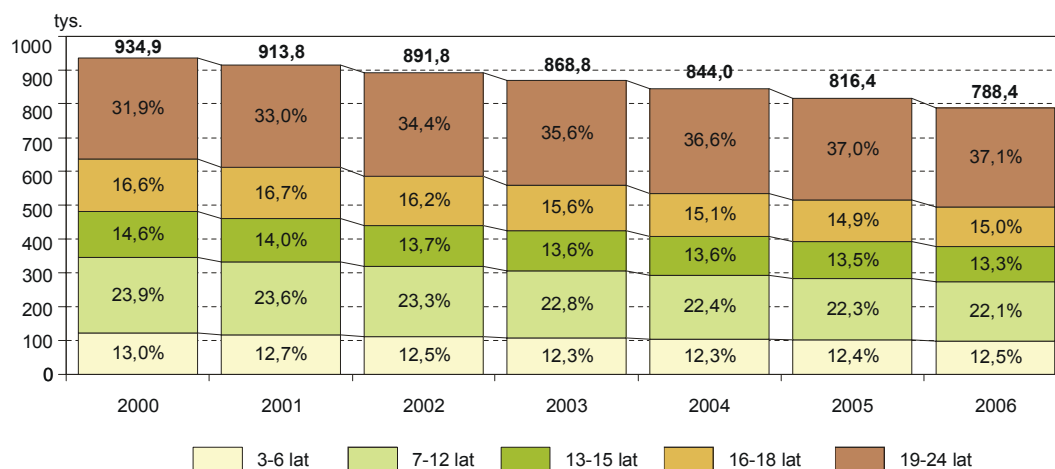

W ostatnich 7 latach (2000–2006) liczba ludności w wieku 3–24 lat w województwie dolnośląskim, podobnie jak w całym kraju, uległa zmniejszeniu - z 934,9 tys. osób do 788,4 tys. osób, tj. o 15,7%.

Z wyjątkiem osób w wieku 22, 23 i 24 lat (wzrost odpowiednio o 4,7%, 9,8% i 6,8%) liczba dzieci wszystkich roczników objętych systemem oświaty, tj. poszczególnych roczników w wieku od 3 do 21 lat była w 2006 r. mniejsza niż w 2000 r. Największe zmiany wystąpiły wśród dzieci w wieku 17 i 15 lat – spadek odpowiednio o 25,9% i 25,0%.

W województwie dolnośląskim w 2006 r. liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3–6 lat) była niższa w porównaniu z 2000 r. o 23,3 tys. osób, tj. o 19,1% (w tym o 2,5 tys., tj. o 2,5 % niższa niż w roku poprzednim). Dzieci w wieku 6 lat, które objęte są obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym w przedszkolach lub w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, było w 2006 r. o 7,4 tys. mniej (tj. o 22,4%) niż w 2000 r. i o 0,6 tys. (tj. o 2,1%) mniej niż w roku poprzednim.

Ludność według edukacyjnych grup wieku

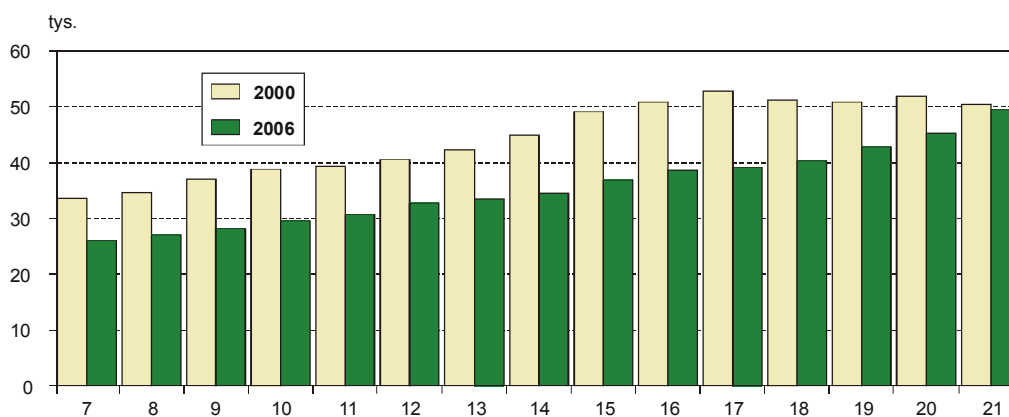

Liczba dzieci w wieku 7–12 lat, czyli w nominalnym wieku sześcioklasowej szkoły podstawowej, zmniejszyła się o 49,6 tys. osób (tj. o 22,2%) w porównaniu do 2000 r., a w odniesieniu do poprzedniego 2005 r. spadek wyniósł 7,7 tys. osób, tj. 4,2%.

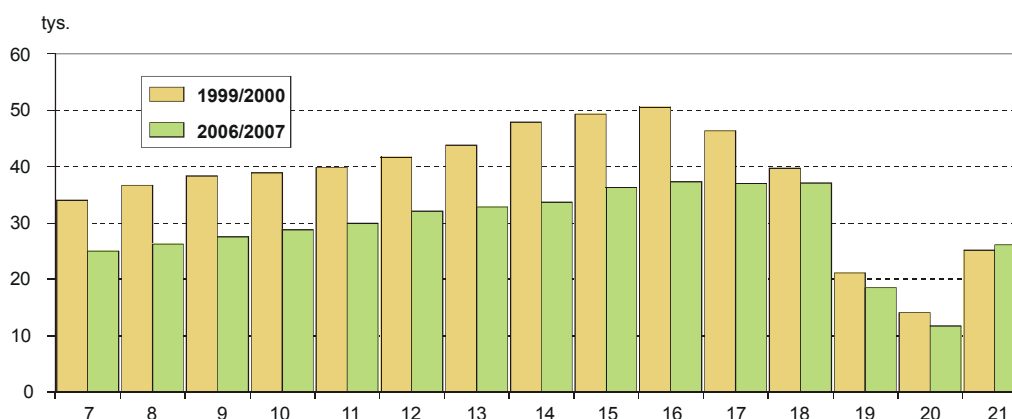
W 2006 r. liczba dzieci w wieku gimnazjalnym (13–15 lat) w relacji do 2000 r. uległa zmniejszeniu o 31,5 tys. (tj. o 23,1%), a w porównaniu do 2005 r. – o 5,3 tys. (tj. o 4,8%), natomiast liczba młodzieży w wieku 16–18 lat (typowym wieku kształcenia się w szkołach ponadgimnazjalnych) obniżyła się w porównaniu do 2000 r. o 36,7 tys. osób, tj. o 23,7%, a w ciągu ostatniego roku o 3,6 tys. (tj. o 2,9%).

Najmniejsze zmiany wystąpiły w grupie edukacyjnej 19-24 lata obejmującej młodzież ze starszych klas licealnych, policealnych i szkół wyższych. W tej grupie w latach 2000-2006 nastąpił spadek o 5,3 tys. osób (tj. o 1,8%), a w 2006 w porównaniu do 2005 roku o 8,9 tys., tj. o 3,0%.

Ludność według wieku

Uczniowie według wieku

Konsekwencją spadku liczby ludności w wieku szkolnym, była coraz to mniejsza liczba uczniów poszczególnych szczebli edukacji. W roku szkolnym 2006/2007 w województwie dolnośląskim liczba uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych łącznie ze szkołami specjalnymi i dla dorosłych wynosiła 440,6 tys. osób, co stanowiło 15,3% ludności województwa (w roku szkolnym 1999/2000 uczący się stanowili 19,5% ludności).

Uczniów w wieku 7–21 lat, kształcących się w systemie szkolnym różnego typu, było 439,9 tys. w roku szkolnym 2006/2007 i stanowili oni 82,3% ludności tej grupy wiekowej, podczas gdy w 1999/2000 było ich 567,3 tys. osób.

Najwyższe odsetki liczby uczniów wśród ludności danej grupy wiekowej w roku szkolnym 2006/2007 wystąpiły w przedziale wiekowym 13–15 lat (98,0%) oraz 7–12 lat (97,3%), a najniższe – w przypadku ludności w wieku 19–21 lat (40,9%).

Miarą powszechności nauczania są **współczynniki skolaryzacji**, wyrażane w ujęciu procentowym.

W roku szkolnym 2006/2007 dla poziomu szkoły podstawowej (bez szkół specjalnych) współczynnik skolaryzacji brutto wynosił w województwie dolnośląskim 97,2%, a współczynnik skolaryzacji netto – 96,2%.

Dla poziomu szkół gimnazjalnych (bez szkół specjalnych i szkół dla dorosłych) współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie 97,7%, a netto – 93,5%.

Współczynniki skolaryzacji w roku szkolnym 2006/2007 dla województwa dolnośląskiego według poziomów kształcenia bez uwzględnienia szkolnictwa specjalnego i dla dorosłych przedstawia poniższe zestawienie:

Współczynniki skolaryzacji (w %)

Szkoły ^a	Grupy wieku	Współczynnik skolaryzacji			
		brutto		netto	
		2005/2006	2006/2007	2005/2006	2006/2007
Podstawowe	7—12	97,9	97,2	96,8	96,2
Gimnazja	13—15	98,1	97,7	93,8	93,5
Ponadgimnazjalne ^b	16—18	95,6	95,4	86,3	85,2
Policealne	19—21	4,1	3,0	3,1	2,2

a Bez szkół specjalnych i szkół dla dorosłych.

b Obejmują: licea ogólnokształcące, zasadnicze zawodowe, licea profilowane, technika oraz szkoły policealne.

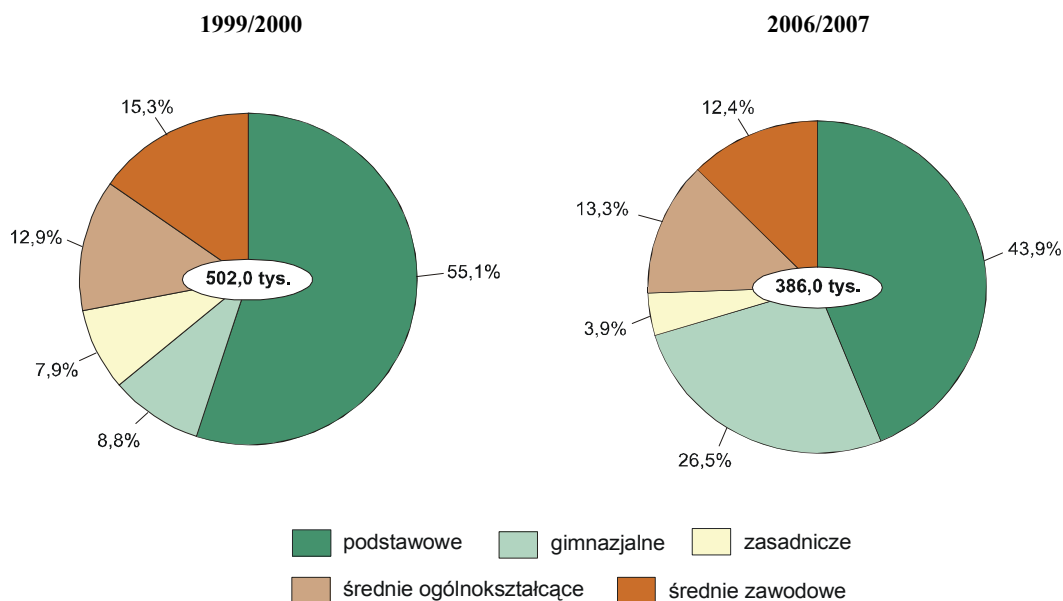
Uczniowie w szkołach dla dzieci i młodzieży

W województwie dolnośląskim wśród ogółu uczniów szkół dla dzieci i młodzieży najwięcej było w roku szkolnym 2006/2007 uczniów szkół podstawowych – 169,4 tys. osób (stanowili oni 43,9% ogółu uczniów). W gimnazjach uczyło się 102,4 tys. dzieci (26,5%), w szkołach zasadniczych zawodowych – 15,1 tys. osób (3,9%) oraz w szkołach średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych – 99,1 tys. uczniów (25,7%).

Liczba uczniów wymienionych typów szkół uległa w latach 1999-2006 zmniejszeniu – o 116,1 tys., tj. o 23,1%.

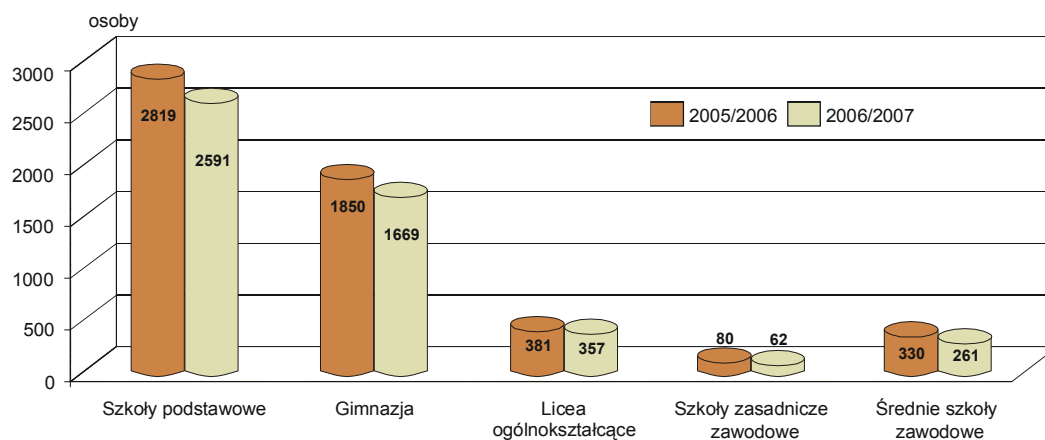
Szczególnie duży spadek liczby uczniów wystąpił w przypadku szkół zawodowych zasadniczych – o 68,2%, wzrosła natomiast w związku z reformą edukacji liczba uczniów szkół w gimnazjach – o 132,4%.

Uczniowie w szkołach dla dzieci i młodzieży

W szkołach ogólnodostępnych w roku szkolnym 2006/2007 uczyło się 4,8 tys. osób niepełnosprawnych, przy czym zdecydowana większość w szkołach podstawowych (52,4%) i gimnazjalnych (33,8%).

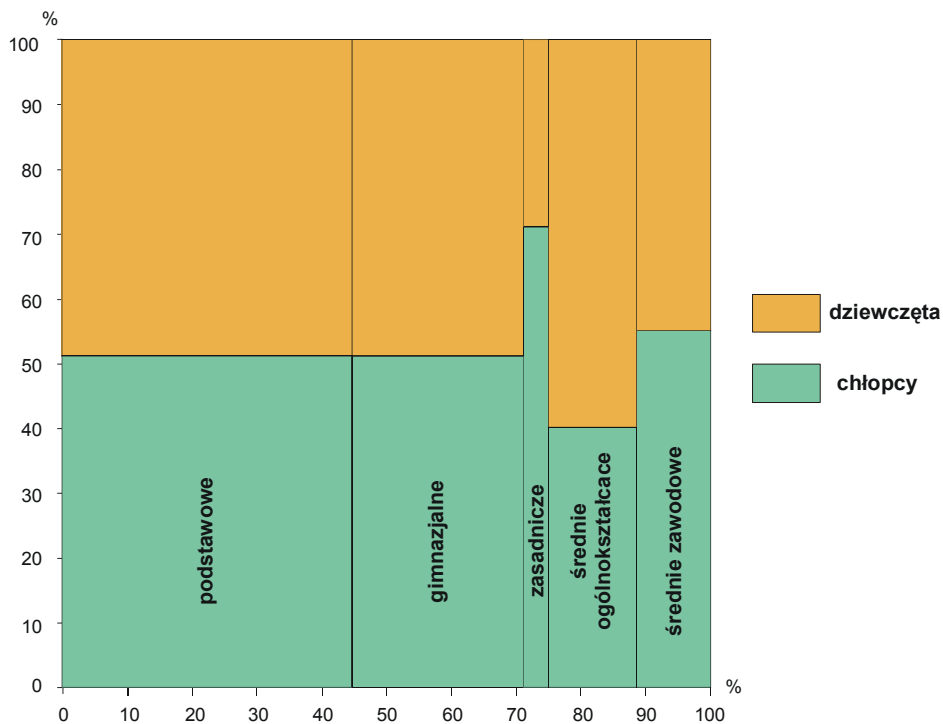
Uczniowie niepełnosprawni w szkołach ogólnodostępnych w latach 2005/2006 i 2006/2007

W szkołach dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) kształciło się w roku szkolnym 2006/2007 188,2 tys. dziewcząt, stanowiących 48,8% ogółu uczniów (w 1999/2000 – 49,1%), przy czym w szkołach

zasadniczych zawodowych dziewczęta stanowiły 28,5% (w 1999/2000 – 34,0%), średnich ogólnokształcących – 59,1% (w 1999/2000 – 62,4%) i średnich zawodowych – 44,9% (w 1999/2000 – 47,9%).

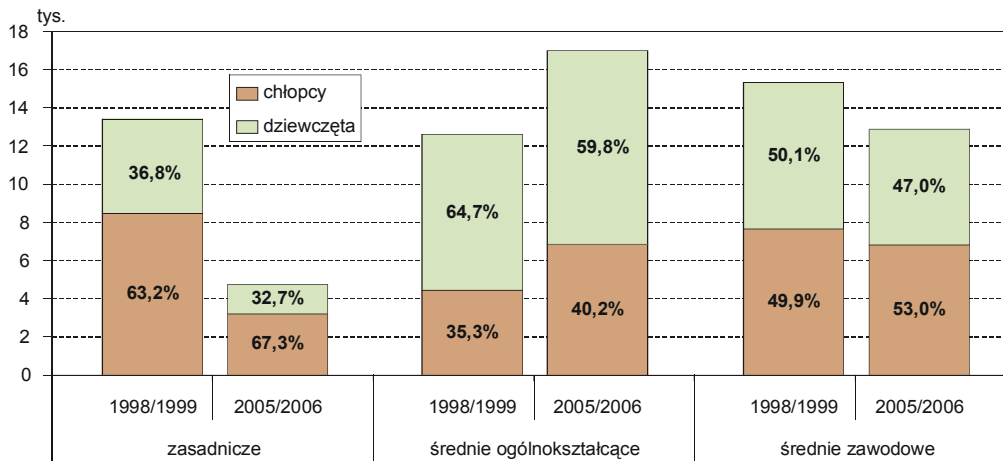
Struktura uczniów szkół dla dzieci i młodzieży według typów szkół oraz płci w roku szkolnym 2006/2007

W województwie dolnośląskim w roku szkolnym 2005/2006 było 102,7 tys. absolwentów szkół podstawowych, gimnazjalnych, zasadniczych zawodowych oraz średnich (ogólnokształcących i zawodowych). W porównaniu do roku szkolnego 1998/1999 przybyło absolwentów szkół ogólnokształcących – o 4,4 tys. osób (wzrost o 34,8%). Znacznemu zmniejszeniu uległa liczba absolwentów szkół zasadniczych zawodowych – o 8,7 tys. osób, tj. o 64,5%. Również absolwentów szkół średnich zawodowych a także i podstawowych było mniej w 2005/2006 niż w 1998/1999 (odpowiednio o 15,9% i 32,4%).

Wśród absolwentów szkół zasadniczych zawodowych oraz średnich zawodowych w roku szkolnym 2005/2006 dziewczęta stanowiły zdecydowaną mniejszość (odpowiednio 32,7% i 47,0%). Nadwyżka dziewcząt nad chłopcami wystąpiła w przypadku absolwentów szkół ogólnokształcących – na 100 chłopców przypadło 149 dziewcząt.

Absolwenci szkół dla młodzieży według typów szkół i płci

W porównaniu do roku szkolnego 1998/1999 o 68,5% zmniejszyła się liczba dziewcząt - absolwentek zasadniczych szkół zawodowych (chłopców o 62,2%) oraz o 21,1% absolwentek szkół średnich zawodowych (chłopców o 10,7%). W przypadku szkół średnich ogólnokształcących wystąpiła odwrotna sytuacja – wzrost liczby absolwentów, w tym większy wśród chłopców, tj. wzrost o 53,5% chłopców wobec wzrostu o 24,5% dziewcząt.

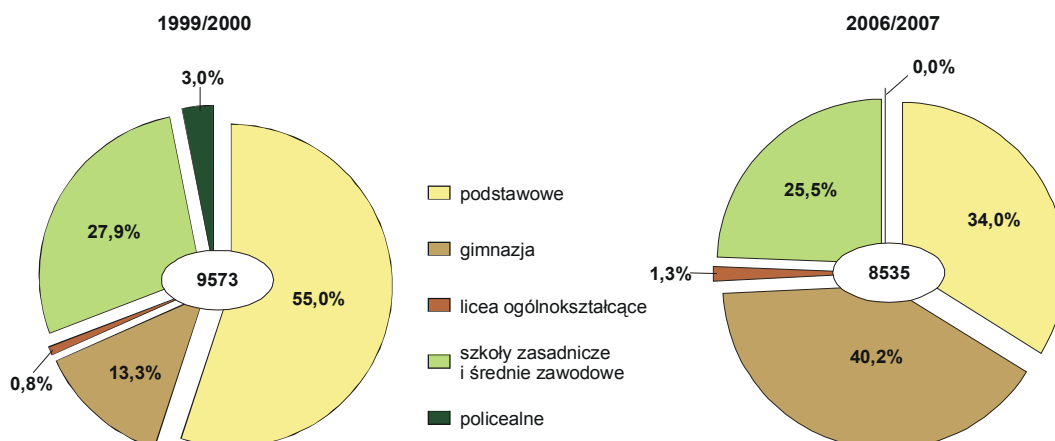
Szkoły specjalne

Dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla osób niepełnosprawnych, funkcjonuje system szkół specjalnych szczebla podstawowego, gimnazjalnego i od roku szkolnego 2002/2003 także szczebla ponadgimnazjalnego.

W szkołach specjalnych w roku szkolnym 2006/2007 kształciło się 8,5 tys. uczniów, tj. o przeszło 1 tys. (o 10,8%) mniej niż w roku szkolnym 1999/2000. Absolwentów szkół specjalnych w roku szkolnym 2005/2006 było 2,1 tys. osób i było to na porównywalnym poziomie sprzed 7 lat.

Wśród ogółu uczniów szkół specjalnych w roku szkolnym 2005/2006 ok. 34% pobierało naukę w szkołach podstawowych, 40,2% w gimnazjach oraz 24,5% w szkołach zawodowych. Dziewczęta stanowiły 37,5%, w tym w szkołach podstawowych – 37,0%, w gimnazjach – 34,1%, w liceach ogólnokształcących – 50,9% oraz szkołach zawodowych (zasadniczych i średnich) – 42,9%.

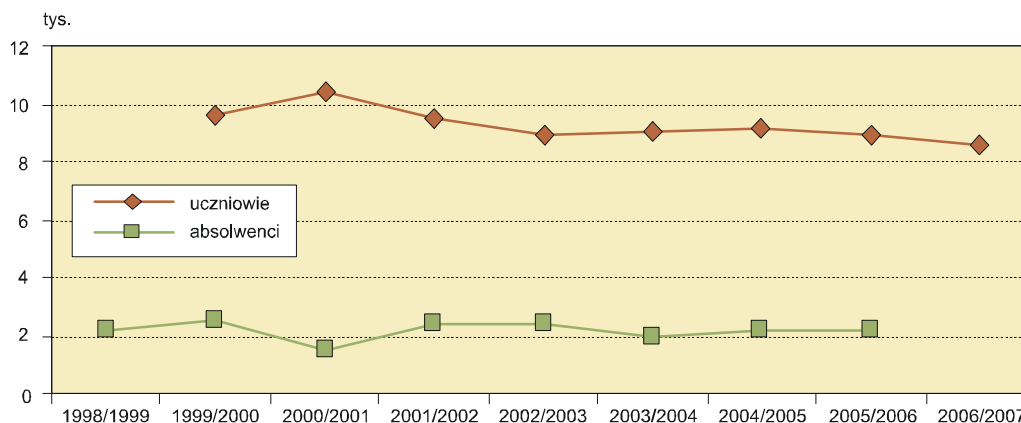
Struktura uczniów szkół specjalnych według typów szkół

Zdecydowana większość szkół specjalnych znajdowała się w miastach, gdzie mieszcza się różne instytucje wspomagające osoby niepełnosprawne.

W roku szkolnym 2006/2007 w miastach było 7,4 tys. uczniów szkół specjalnych (86,8% uczniów tych szkół), podczas gdy na wsi – 1,1 tys. uczniów (stanowiących 13,2%).

Uczniowie i absolwenci szkół specjalnych

EDUKACJA W ROKU SZKOLNYM 2006/2007

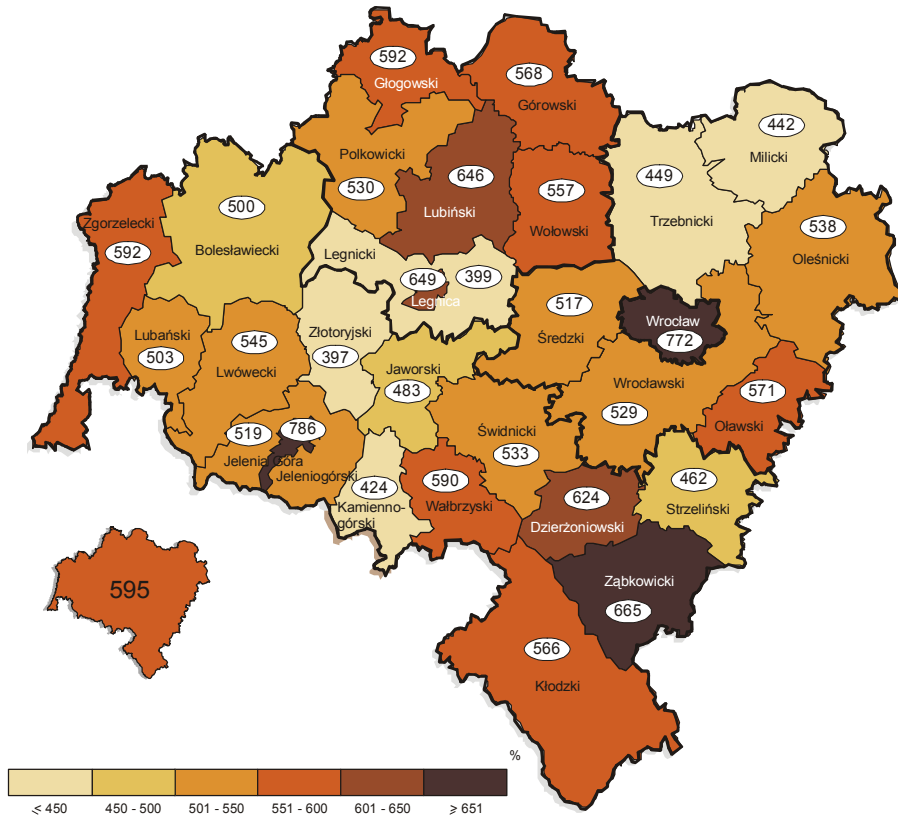
Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne to pierwszy etap kształcenia w systemie oświaty. Odbywa się ono w przedszkolach i w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych przeznaczonych dla dzieci w wieku od lat 3 do momentu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej. W roku szkolnym 2006/2007 funkcjonowało 1012 placówek wychowania przedszkolnego, do których uczęszczało ogółem 60,3 tys. dzieci. W porównaniu do poprzedniego roku przybyło 5 placówek, a liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększyła się o 1,6 tys., tj. o 2,7%.

W miastach dolnośląskich było 557 placówek wychowania przedszkolnego (tj. 55,0% ogółu), wśród których przeważały przedszkola (68,9%). Na wsi było 455 placówek (45,0%), wśród których przedszkola stanowiły tylko 23,1% (przeważały oddziały przedszkolne – 76,9%).

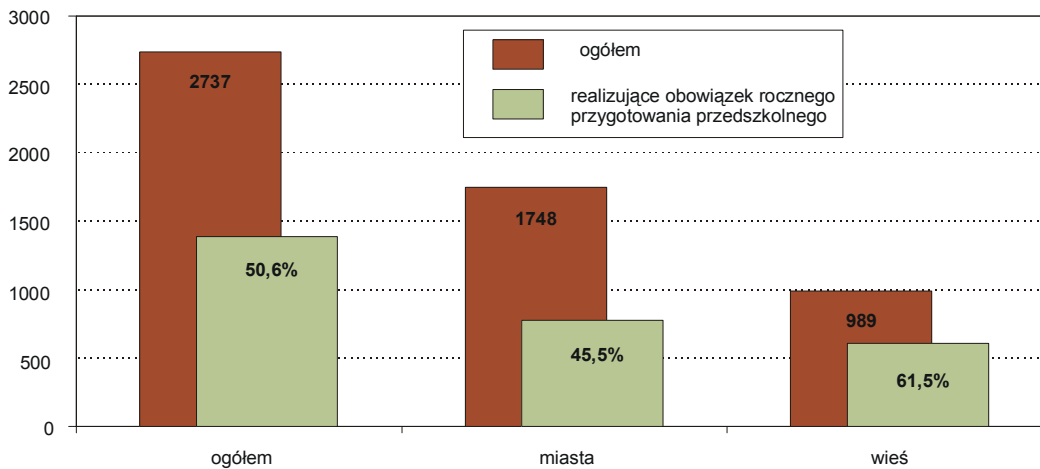
Na 1000 dzieci w wieku od 3 do 6 lat w roku szkolnym 2006/2007 przypadało 595 dzieci w wieku 3–6 lat uczestniczących w zajęciach przedszkolnych, a w 2005/2006 – 564 dzieci. W przedszkolach (bez specjalnych) wskaźnik ten kształtował się w roku szkolnym 2006/2007 na poziomie 477 dzieci (w roku poprzednim - 450 dzieci).

**Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat**

Obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, któremu podlegają dzieci 6-letnie, realizowało 24,7 tys. dzieci. W miastach większość 6-latków (69,3%) odbywała roczne przygotowanie w przedszkolach, podczas gdy na wsi 69,6% dzieci uczęszczało do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

Oddziały wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2006/2007

Szkoły podstawowe

W roku szkolnym 2006/2007 funkcjonowały 763 szkoły podstawowe, tj. o 7 szkół mniej niż w roku szkolnym 2005/2006, w których kształciło się 169,3 tys. uczniów (o 8,7 tys. mniej niż w roku poprzednim). Zdecydowana większość szkół podstawowych (92,3%) podlegała jednostkom samorządu terytorialnego: gminnemu – 699 szkół i powiatowemu – 5 szkół.

Większość szkół podstawowych to szkoły publiczne (95,2% ogółu szkół). W ciągu ostatniego roku ubyło 9 szkół publicznych i liczba uczniów tych szkół zmniejszyła się o 9,1 tys. osób oraz przybyły 2 szkoły niepubliczne o uprawnieniach publicznej i nastąpił wzrost liczby uczniów tych szkół – o 403 osoby, tj. o 19,6%.

W czerwcu 2006 r. naukę na poziomie podstawowym zakończyło 32,2 tys. uczniów (o ok. 1,0 tys. uczniów mniej niż rok wcześniej), w tym 96,2% absolwentów było w wieku 13 i mniej lat a 3,1% w wieku 14 lat.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach podstawowych

Wyszczególnienie a – 2005/2006 b – 2006/2007	Liczba uczniów przypadająca na			
	szkołę	pomieszczenie szkolne		oddział
		ogółem	w tym na pracownię komputerową	
OGÓŁEM ..... a	231	17	235	21
..... b	222	16	209	21
Miasto ..... a	381	20	332	23
..... b	361	19	282	23
Wieś ..... a	120	13	139	17
..... b	116	12	130	17

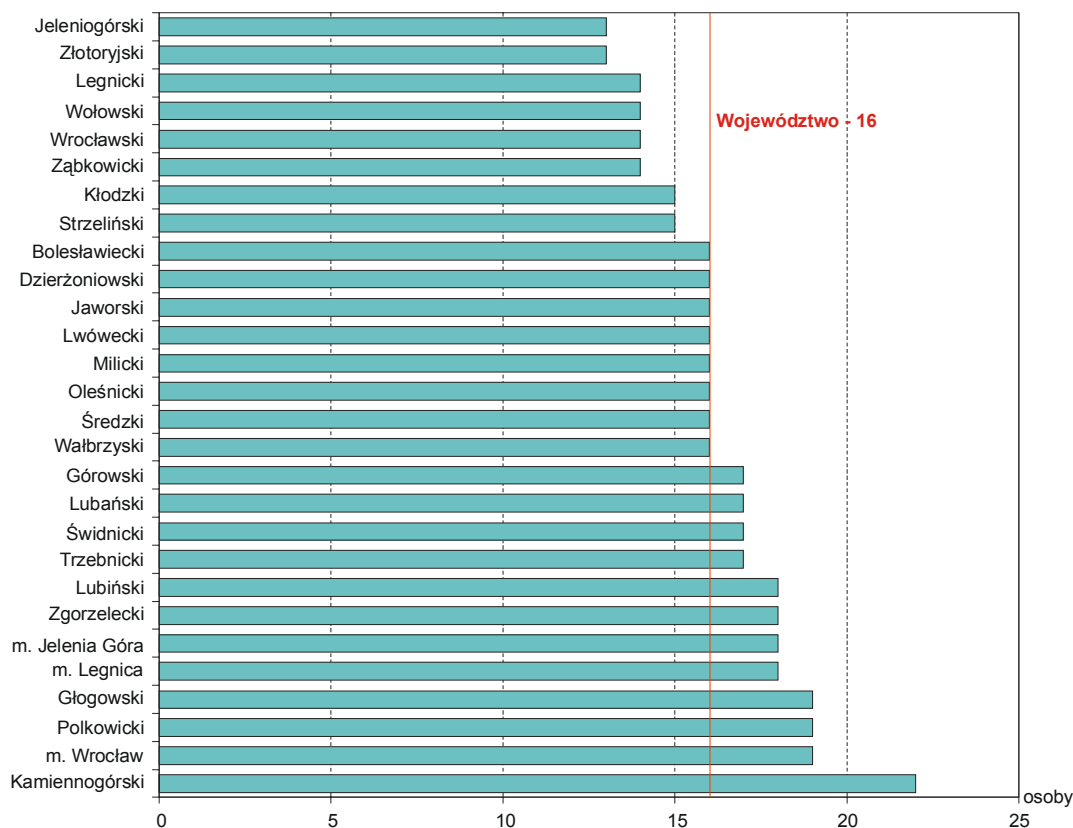
Warunki nauczania w szkołach są bardzo zróżnicowane. Wskaźniki określające liczbę uczniów przypadających na szkołę, pomieszczenie do nauczania i oddział w szkołach podstawowych w miastach są znacznie wyższe niż na wsi. W roku szkolnym 2006/2007 w miastach na jedną szkołę (bez szkół specjalnych) średnio przypadało 361 uczniów, podczas gdy na wsi trzykrotnie mniej. W miastach 329 szkół podstawowych (stanowiących 43,1% ogółu) posiadało łącznie 421 pracowni komputerowych. Zatem na 100 szkół miejskich przypadało 128 pracowni, a na 100 szkół wiejskich – 90. Na jedną pracownię w mieście przypadało średnio 282 uczniów, podczas gdy na wsi 130 uczniów.

Zarówno w mieście, jak i na wsi liczba uczniów przypadająca na szkołę, pomieszczenie uległa zmniejszeniu w porównaniu do roku poprzedniego. W roku 2006/2007 na tym samym poziomie co rok wcześniej pozostała liczba uczniów przypadających na 1 oddział.

W ciągu ostatniego roku nastąpił wzrost o 6,7% liczby pracowni komputerowych i w konsekwencji zmniejszyła się średnia liczba uczniów przypadających na jedną pracownię komputerową (z 235 uczniów do 209).

Pod względem liczby uczniów przypadających na jedno pomieszczenie szkolne powiaty województwa dolnośląskiego odznaczały się pewnym zróżnicowaniem. Najniższe wartości tego wskaźnika osiągnęły powiaty: jeleniogórski (13), złotoryjski (13) i legnicki (14), a najwyższe – kamiennogórski (22) oraz m. Wrocław, polkowicki i głogowski (po 19).

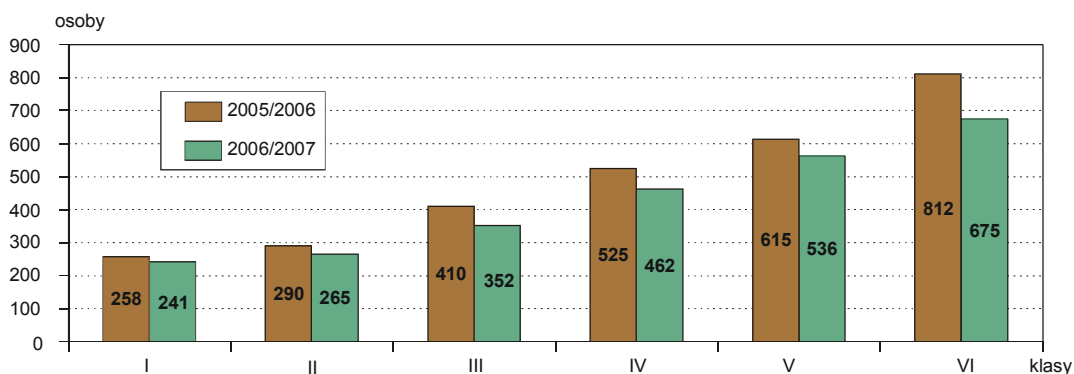
Liczba uczniów szkół podstawowych przypadająca na 1 pomieszczenie szkolne według powiatów w roku szkolnym 2006/2007

Analizując liczbę uczniów według wieku od 7 do 12 lat (czyli przedziału przypisanego temu poziomowi edukacji) można stwierdzić, iż każdy młodszy rocznik uczniów odznaczał się mniejszą liczebnością. W roku szkolnym 2006/2007 uczniów 7-letnich było ok. 24,7 tys., a uczniów 12 letnich – 31,4 tys., czyli o 26,9% więcej.

W roku szkolnym 2006/2007 w 90 szkołach podstawowych specjalnych uczyło się ok. 2,9 tys. uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Uczniowie ci stanowili 1,7% ogółu uczących się w szkołach podstawowych. Spośród uczniów szkół specjalnych 33,3% pobierało naukę w szkołach podstawowych specjalnych, 56,6% – w szkołach podstawowych specjalnych w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, 4,3% – w szkołach podstawowych specjalnych w zakładach opieki zdrowotnej, 4,9% – w szkołach specjalnych w domach pomocy społecznej oraz 1,0% – w szkołach podstawowych specjalnych w schroniskach dla nieletnich, zakładzie poprawczym lub zakładzie karnym.

Uczniowie szkół podstawowych specjalnych dla dzieci i młodzieży według klas

Gimnazja

W roku szkolnym 2006/2007 działalność oświatową na poziomie gimnazjów prowadziło 380 szkół dla dzieci i młodzieży, w których uczyło się 102,4 tys. gimnazjalistów. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym przybyły 3 gimnazja, ale łączna liczba gimnazjalistów była o 5,6 tys. osób (o 5,2%) mniejsza niż rok wcześniej. Na 100 dzieci w wieku 13–15 lat (przypisanemu temu poziomowi edukacji) przypadało w roku szkolnym 2006/2007, podobnie jak w roku poprzednim, ok. 98 uczniów gimnazjów (bez szkół specjalnych i dla dorosłych), w tym 93 uczniów w wieku 13–15 lat.

Większość gimnazjów znajdowała się w miastach– 250 szkół, czyli 65,8%, w których kształciło się 80,1 tys. uczniów, stanowiących 78,2% gimnazjalistów.

Większość szkół gimnazjalnych to szkoły publiczne (90,3% ogółu szkół). W ciągu ostatniego roku przybyły 3 szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej i liczba uczniów tych szkół zwiększyła się o 101 osób (o 5,2%). Liczba szkół publicznych nie uległa zmianie, natomiast liczba uczniów tych szkół zmniejszyła się o 5,7 tys. osób (o 5,4%).

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach gimnazjalnych

Wyszczególnienie a – 2005/2006 b – 2006/2007	Liczba uczniów przypadająca na			
	szkołę	pomieszczenie szkolne		oddział
		ogółem	w tym na pracownię komputerową	
OGÓLEM ..... a	287	22	281	25
..... b	270	20	253	25
Miasto ..... a	342	22	318	26
..... b	321	21	278	25
Wieś ..... a	179	20	197	23
..... b	171	20	190	23

W gimnazjach w roku szkolnym 2006/2007 średnio na 1 szkołę przypadało 270 uczniów i było to o 21,6% więcej niż w szkołach podstawowych (w tym na wsi o 47,4% więcej).

**Liczba uczniów w gimnazjach przypadająca na 1 pomieszczenie szkolne
według powiatów w roku szkolnym 2006/2007**

Na 100 szkół gimnazjalnych przypadało 107 pracowni komputerowych (w poprzednim roku szkolnym - 102), przy czym w miastach - 115, a na wsi - 90.

Zarówno w mieście, jak i na wsi liczba gimnazjalistów przypadająca na szkołę i pomieszczenie uległa zmniejszeniu w porównaniu do roku poprzedniego, z wyjątkiem liczby uczniów gimnazjów przypadających na pomieszczenie szkolne na obszarach wiejskich, gdzie była na zbliżonym poziomie.

W powiatach warunki nauczania w szkołach gimnazjalnych, podobnie jak w szkołach podstawowych, odznaczały się zróżnicowaniem. Na przykład liczba uczniów w gimnazjach (bez specjalnych) przypadająca na 1 pomieszczenie szkolne kształtowała się w roku szkolnym 2006/2007 od 15 uczniów (powiat jaworski) do 28 uczniów (lwówecki).

Na podstawie danych o liczbie gimnazjalistów według wieku od 13 do 15 lat (czyli przedziału przypisanego temu poziomowi edukacji) można stwierdzić, iż każdy młodszy rocznik uczniów odznaczał się mniejszą liczebnością. W roku szkolnym 2006/2007 uczniów 15-letnich było 34,7 tys., a uczniów

13 letnich – tylko 30,8 tys., czyli o 12,4% mniej. Dla każdego rocznika nastąpił spadek liczebności uczniów w porównaniu z rokiem poprzednim.

W czerwcu 2006 r. naukę w gimnazjum zakończyło 35,9 tys. uczniów (o 616 uczniów mniej niż rok wcześniej), w tym 92,2% absolwentów było w wieku 16 lat, 5,2% w wieku 17 lat i 1,4% w wieku 18 lat.

W roku szkolnym 2006/2007 w 97 szkołach gimnazjalnych specjalnych uczyło się ok. 3,4 tys. uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Stanowili oni 3,2% ogółu uczących się w szkołach gimnazjalnych. W szkołach specjalnych występowała przewaga liczebna chłopców. Na 100 chłopców przypadły 52 dziewczęta.

Spśród uczniów szkół specjalnych 23,9% pobierało naukę w szkołach gimnazjalnych specjalnych, 68,7% – w szkołach przy specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, 2,1% – w szkołach przy zakładzie opieki zdrowotnej włącznie z zakładami leczenia uzdrowiskowego, 4,5% – w szkołach w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym lub zakładzie karnym oraz 0,8% – w szkołach w domach pomocy społecznej.

W roku szkolnym 2006/2007 działało 10 gimnazjów dla dorosłych (wszystkie w miastach), w których uzupełniało swoją edukację 1068 osób. W porównaniu do roku poprzedniego ubyło jedno gimnazjum, a liczba uczniów uległa zmniejszeniu o 93 osoby. W szkołach dla dorosłych dominowali mężczyźni: na 100 kobiet przypadło 277 mężczyzn.

Licea ogólnokształcące

W roku szkolnym 2006/2007 działały 172 licea ogólnokształcące dla młodzieży. W porównaniu do poprzedniego roku szkolnego ubyły 4 szkoły. Liczba uczniów w porównaniu do roku 2005/2006 zmniejszyła się o 1041 osób, czyli o 2,0%.

Zdecydowana większość (84,9%) liceów ogólnokształcących prowadzonych była przez jednostki samorządowe; organizacje społeczne i stowarzyszenia prowadziły 5,2% liceów, a organizacje wyznaniowe – 3,5%.

Wśród ogółu szkół ogólnokształcących licea niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej stanowiły mniejszość – tylko 14,5%. Szkoły niepubliczne były szkołami o znacznie mniejszej liczbie uczniów niż publiczne; średnio na jedną szkołę przypadało 72 uczniów, podczas gdy na szkołę publiczną prawie pięciokrotnie więcej. Do szkół niepublicznych uczęszczało 3,5% uczniów szkół ogólnokształcących.

W miastach zlokalizowanych było 95,9% liceów ogólnokształcących, a pozostałe 4,1% – na obszarach wiejskich gmin: Strzelin, Kamieniec Żąbkowski, Radwanice, Czernica, Długołęka i Ziębice.

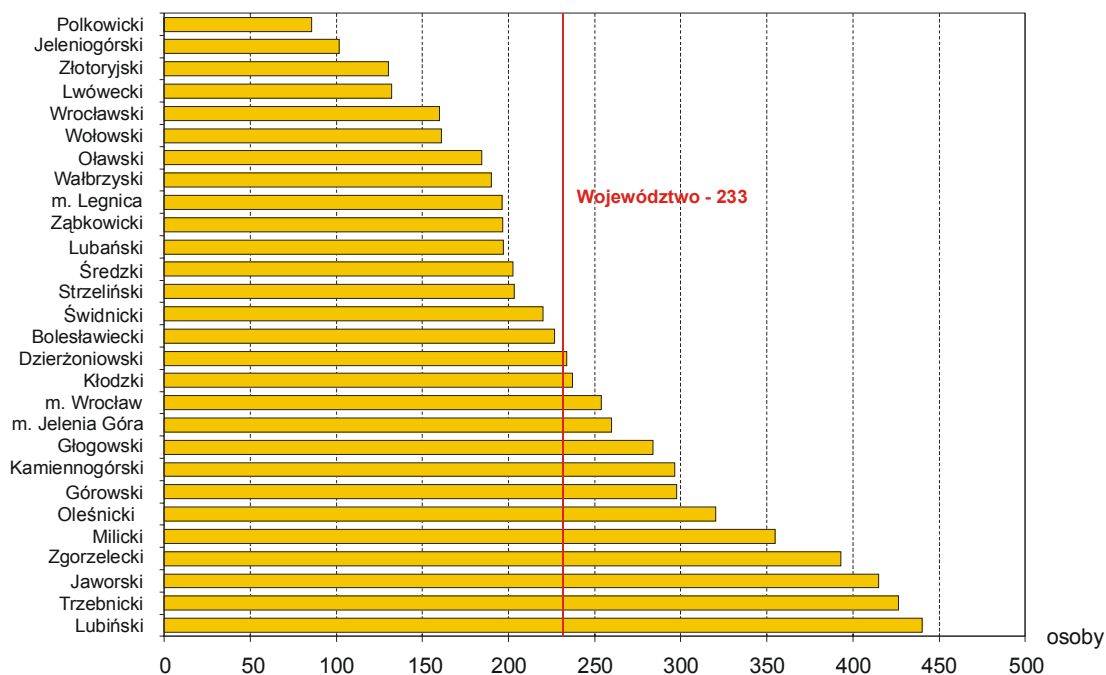
Na 100 osób w grupie wieku 16-18 lat (przypisanej temu poziomowi edukacji) przypadało w roku szkolnym 2006/2007, podobnie jak w poprzednim, 43 uczniów.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w liceach ogólnokształcących (dok.)

Wyszczególnienie a - 2005/2006 b - 2006/2007	Liczba uczniów przypadająca na				
	szkołę	ogółem		komputer z dostępem do Internetu	
		pomieszczenie szkolne	w tym na pracownię komputerową		
MIASTO					
Licea ponadgimnazjalne	a	308	18	246	16
	b	307	18	233	13
Licea ogólnokształcące publiczne.....	a	349	19	260	17
	b	347	19	245	14
Licea ogólnokształcące niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych	a	73	9	101	7
	b	71	8	100	6
WIEŚ					
Licea ponadgimnazjalne	a	88	26	352	24
	b	96	22	225	24
Licea ogólnokształcące publiczne.....	a	83	36	582	25
	b	93	35	279	25
Licea ogólnokształcące niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych	a	121	11	121	20
	b	117	8	117	20

W roku szkolnym 2005/2006 na 1 komputer z dostępem do Internetu przypadało 16 osób, a w roku szkolnym 2006/2007 – 13 osób. Zmniejszyła się także przeciętna liczba uczniów przypadająca na 1 pracownię komputerową: z 244 do 233 osób.

Liczba uczniów liceów ogólnokształcących przypadająca na 1 pracownię komputerową według powiatów w roku szkolnym 2006/2007

U w a g a: Nie uwzględniono liceum ogólnokształcącego w powiecie legnickim (miasto Chojnów), którego uczniowie korzystają z pomieszczeń innej szkoły.

W powiatach liczba uczniów przypadających na 1 pracownię komputerową przyjmowała wartości od 86 uczniów (powiat polkowicki) do 440 uczniów (lubiąński). Powiat m. Wrocław pod względem tego wskaźnika plasował się dopiero na 11 pozycji.

W 6 liceach ogólnokształcących specjalnych w roku szkolnym 2006/2007 uczyło się 112 uczniów. Były to szkoły dla młodzieży niepełnosprawnej ruchowo (4 szkoły), słabowidzącej (1) oraz niesłyszącej (1). Pięć z nich zlokalizowanych było we Wrocławiu i jedna w Kobierzycach.

Prawie połowę (49,6%) z ogólnej liczby liceów stanowiły licea ogólnokształcące dla dorosłych. Uzupełniało w nich wykształcenie 12,4 tys. uczniów, najliczniej w trybie zaocznym - 8,5 tys., co stanowiło 68,8%. Ponad połowa uczniów uczęszczała do 116 szkół niepublicznych, w tym do 114 posiadających uprawnienia szkoły publicznej. Dorośli częściej wybierali szkoły niepubliczne dla kontynuowania nauki. Wzrosła zarówno liczba tych szkół (ze 108 w roku szkolnym 2005/2006 do 114 w 2006/2007), jak i liczba uczących się w nich osób (odpowiednio z 6,3 tys. do 6,7 tys.). W odniesieniu do szkół publicznych wielkości te uległy zmniejszeniu – uczniowie z 7,0 do 5,6 tys., szkoły z 66 do 59. W miastach siedzibę miało 98,3 % szkół, a tylko trzy szkoły znajdowały się na obszarach wiejskich gmin: Strzelin i Czernica.

Szkoły zasadnicze zawodowe, średnie zawodowe oraz szkoły policealne

W roku szkolnym 2006/2007 funkcjonowało 447 szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez specjalnych) obejmujących szkoły zawodowe, licea profilowane oraz szkoły policealne (o 26 mniej niż w roku poprzednim), w których kształciło się 67,1 tys. uczniów (o 4,5 tys. uczniów mniej niż rok temu). W analizowanym okresie zaprzestano prowadzenia działalności szkoły średnie zawodowe ponadpodstawowe dla młodzieży. W roku poprzednim było ich 11 i uczęszczało do nich 997 uczniów (w tym 238 kobiet).

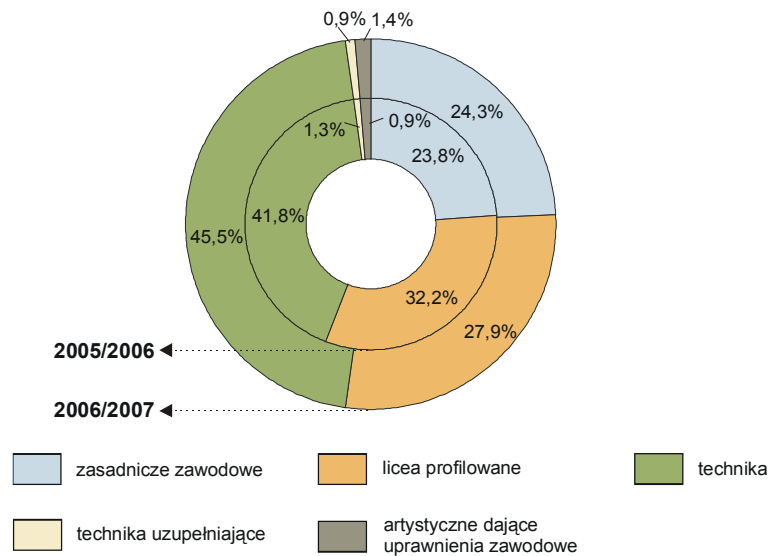
Szkoły publiczne stanowiły 91,7% ogółu, uczyło się w nich 64,8 tys. młodzieży, w tym 41,6% kobiet. W nielicznych szkołach niepublicznych kształciło się 2,3 tys. osób, wśród których przeważały kobiety – stanowiły 58,0%. Większość średnich szkół zawodowych prowadzona była głównie przez jednostki samorządu terytorialnego.

Spośród szkół ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceów profilowanych, techników, techników uzupełniających oraz artystycznych) najwięcej uczniów miały zarówno w 2005/2006, jak i w 2006/2007 technika – od 27,1 tys. osób do 28,2 tys. (od 41,8% do 45,5%).

W roku szkolnym 2006/2007 na 100 osób w wieku 16–18 lat przypadało ponad 24 uczniów techników oraz 13 uczniów zasadniczych szkół zawodowych (bez szkół specjalnych i dla dorosłych), w tym wieku 16–18 lat odpowiednio 19 i 11 uczniów.

Jedynie w technikach liczba uczniów nie odznaczała się tendencją spadkową. Nierówne tempo spadku liczby uczniów w poszczególnych typach szkół spowodowało niewielkie zmiany w strukturze procentowej uczniów według typu szkół, m.in. zmniejszył się odsetek uczniów liceów profilowanych.

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół

Średnio najwięcej uczniów przypadło na technikum, a najmniej na technikum uzupełniające oraz szkołę policealną. Z wyjątkiem technikum w pozostałych typach szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2006/2007 w porównaniu do roku poprzedniego przeciętna liczba uczniów przypadająca na szkołę uległa zmniejszeniu.

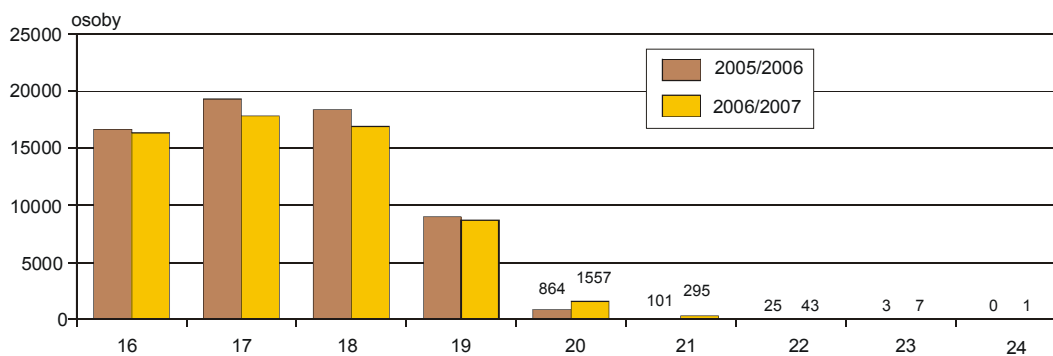
Podstawowe wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach zawodowych

Wyszczególnienie a - 2005/2006 b - 2006/2007	Liczba uczniów przypadająca na szkołę		
	ogółem	publiczną	niepubliczną
PONADGIMNAZJALNE..... a	166	170	58
..... b	164	168	61
Zasadnicze zawodowe ..... a	164	168	68
..... b	160	164	85
Licea profilowane ..... a	176	179	42
..... b	156	158	35
Technika ..... a	183	185	57
..... b	192	194	54
Technika uzupełniająca..... a	32	33	19
..... b	38	38	41
Artystyczne dające uprawnienia zawodowe ..... a	105	124	65
..... b	97	113	59
POLICEALNE..... a	77	84	61
..... b	66	68	64

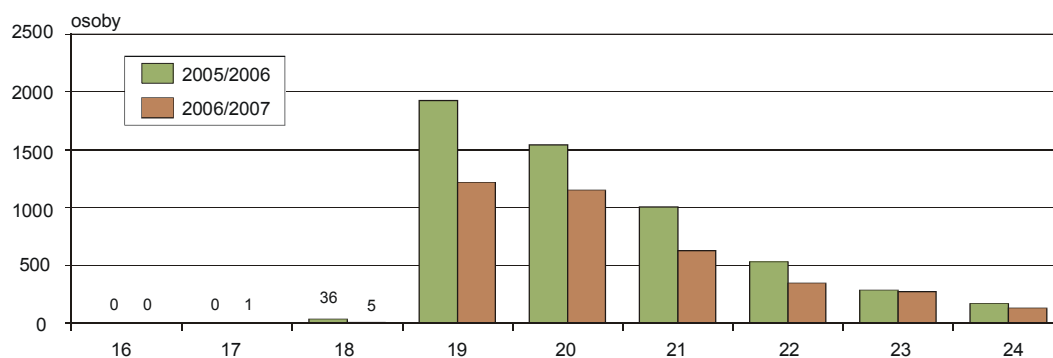
W roku szkolnym 2006/2007 w województwie dolnośląskim zarejestrowano 4,2 tys. uczniów szkół policealnych, co stanowiło tylko 69,8% poziomu z poprzedniego roku. Absolwentów szkół policealnych było w roku szkolnym 2005/2006 o 6,4% mniej niż w roku wcześniejszym, tj. 2004/2005.

W szkołach policealnych najwięcej było uczniów najmłodszych roczników, szczególnie wyróżniały się osoby w wieku 19 lat – 1217 uczniów w roku szkolnym 2006/2007, stanowiących aż 29,1% ogółu uczniów. Uczniowie w wieku 21 lat stanowili już tylko 15,0% ogółu uczniów, a w wieku 24 lat – 3,1%.

Uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych według wieku

Uczniowie w szkołach policealnych według wieku

Najbardziej popularne kierunki kształcenia wybierane przez uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych i liceów profilowanych w roku szkolnym 2006/2007 to „inżynieryjno-techniczny”, w którym uczyło się ponad 24,8% młodzieży i „ekonomiczny i administracyjny” – z udziałem 21,0%, „usługi dla ludności” – 18,9% oraz „architektura i budownictwo” – 8,0%. Także absolwenci (z roku szkolnego 2005/2006) dominowali w wymienionych grupach kształcenia. Spośród 17,2 tys. absolwentów omawianych rodzajów szkół absolwenci kierunku inżynieryjno-technicznego stanowili 24,3%, ekonomicznego i administracyjnego – 25,4%, usług dla ludności – 17,2% i architektury i budownictwa – 17,5%.

Stypendia i języki obce

W końcu 2006 r. w województwie dolnośląskim 70,4 tys., tj. 17,8% wszystkich uczniów pobierało stypendia, z czego 44,6 tys. (63,4%) tylko stypendia szkolne, 13,8 tys. (19,6%) – stypendia na wyrównanie szans edukacyjnych, 6,2 tys. (8,8%) – stypendia wyłącznie za wyniki w nauce oraz 1,3 tys. (1,8%) uczniów pobierało jednocześnie stypendia szkolne i stypendia za wyniki w nauce.

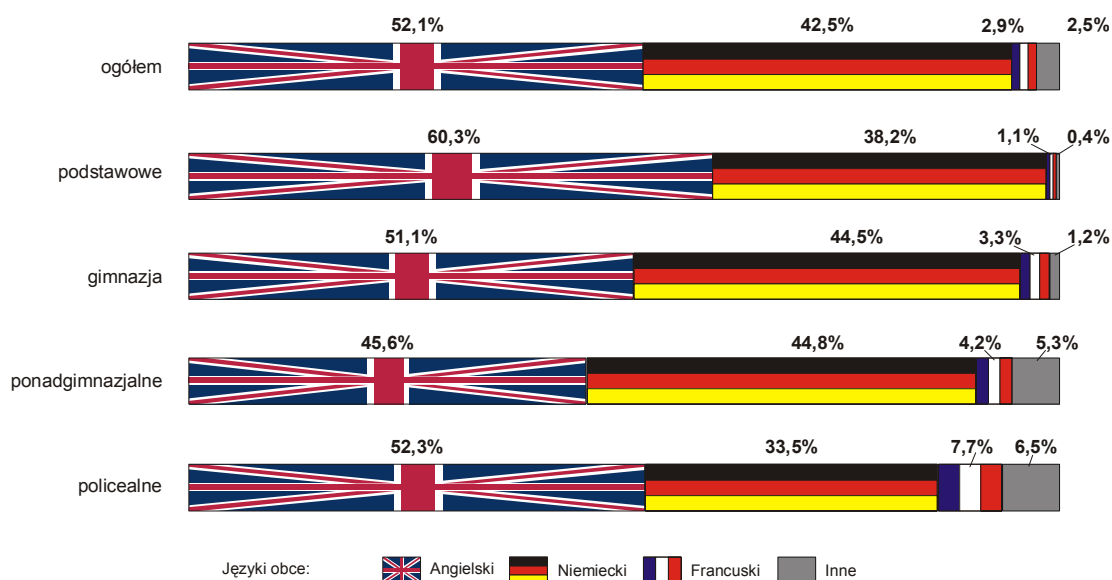
Spośród wszystkich uczniów pobierających stypendia 68,5 tys. (97,3%) stanowili uczniowie otrzymujący stypendia pochodzące ze środków budżetu państwa lub samorządu.

Ważnym elementem procesu kształcenia, zarówno w aspekcie naszego uczestnictwa w Unii Europejskiej, jak i dostosowania kształcenia do wymogów rynku pracy, jest nauczanie języków obcych,

które może mieć charakter obowiązkowy lub dodatkowy. Nauczanie obowiązkowe prowadzone jest w ramach nauczania programowego, natomiast nauczanie języków obcych jako przedmiotu dodatkowego prowadzone jest w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Z danych przedstawiających udział młodzieży uczącej się języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego wynika, że w całym systemie szkolnym dominował język angielski, którego w roku szkolnym 2006/2007 uczyło się 213,1 tys. uczniów oraz język niemiecki – 182,4 tys. Kolejne miejsca zajęły: język francuski – 12,9 tys. uczniów oraz język rosyjski – 7,4 tys. Dla roku szkolnego 2005/2006 dane te wyniosły odpowiednio: 236,8 tys. uczniów – język angielski, 208,2 tys. – język niemiecki, 12,0 tys. – język francuski oraz 7,3 tys. – język rosyjski.

Struktura nauczania języków obcych^a w szkołach dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2006/2007

a Nauczanie obowiązkowe i dodatkowe.

Warto zwrócić uwagę, że we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych, z wyjątkiem szkół zasadniczych zawodowych, ponad 90% uczniów uczyło się języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego. Dużym zainteresowaniem w tych szkołach cieszył się również język niemiecki (w liceach profilowanych i technikach odsetek uczniów uczących się tego języka przekroczył również 90%).

Kolejnym typem szkół, w których przeważał język angielski były gimnazja, w których uczyło się go 58,0% uczniów; języka niemieckiego uczyło się blisko 44,5%. W szkołach podstawowych udziały uczniów uczących się języka angielskiego i niemieckiego wynosiły odpowiednio 31,9% i 23,9%. Najniższym odsetkiem uczniów uczących się języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego charakteryzowały się szkoły policealne, w których niespełna 21% uczniów uczyło się języka angielskiego i 13% języka niemieckiego.

Zasadnicze szkoły zawodowe były jedynym typem szkół, gdzie większy odsetek uczniów (62,6%) uczył się języka niemieckiego niż angielskiego (22,9%).

Systematycznie wzrasta liczba uczniów uczących się języków obcych jako przedmiotu dodatkowego. W roku szkolnym 2006/2007 języka angielskiego uczyło się 72,0 tys., tj. 18,2% uczniów, języka niemieckiego – 50,1 tys., tj. 12,7% i języka francuskiego 3,1 tys., tj. 0,8%. Analogiczne dane dla roku szkolnego 2005/2006 wyniosły odpowiednio: 12,5%, 10,0% i 0,8%.

W szkołach dla dorosłych wśród uczących się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego najbardziej popularny, w roku szkolnym 2006/2007, był język angielski, który wybrało 47,5% uczniów oraz język niemiecki – 34,3%. Znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszyły się: język rosyjski – 5,1% i francuski – 1,0%. Dane dla roku szkolnego 2005/2006 wyniosły odpowiednio: 45,1%, 38,3%, 6,5% i 0,3%.

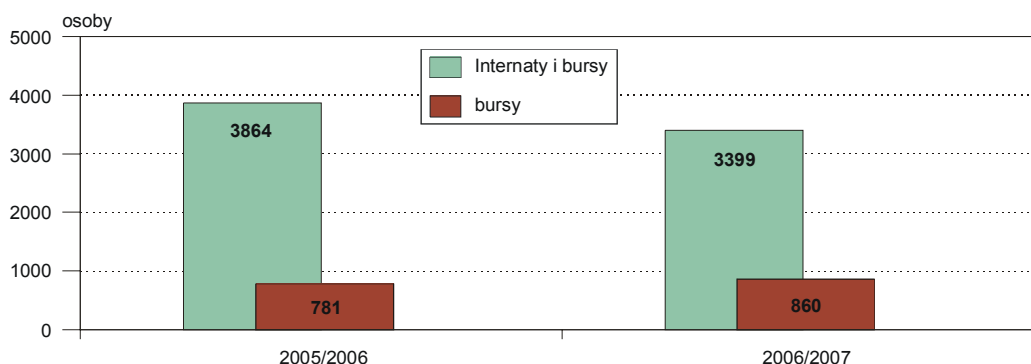
Niewielkim zainteresowaniem w szkołach dla dorosłych cieszyło się nauczanie języków obcych jako przedmiotu dodatkowego. Język angielski wybrało zaledwie 0,3% uczniów, język niemiecki – 0,1%.

Opieka nad dziećmi i młodzieżą

Z roku na rok zmniejsza się zainteresowanie uczniów możliwością zakwaterowania w internatach. Alternatywą jest wynajem mieszkania prywatnego. Dodatkowy wpływ ma także ogólna tendencja spadkowa uczniów w szkołach. W porównaniu z rokiem poprzednim w roku szkolnym 2006/2007 liczba internatów zmniejszyła o 7 (o 24,6%). Zmniejszanie się liczby chętnych do zamieszkania w internatach funkcjonujących przy określonych szkołach powoduje powstawanie placówek międzyszkolnych typu bursa. W roku 2006/2007 przybyły 2 takie placówki.

Liczba osób korzystających z internatów w porównaniu do roku szkolnego 2005/2006 zmalała o 17,6%, wzrosła natomiast o 10,1 % liczba korzystających z burs.

Uczniowie korzystający z internatów i burs

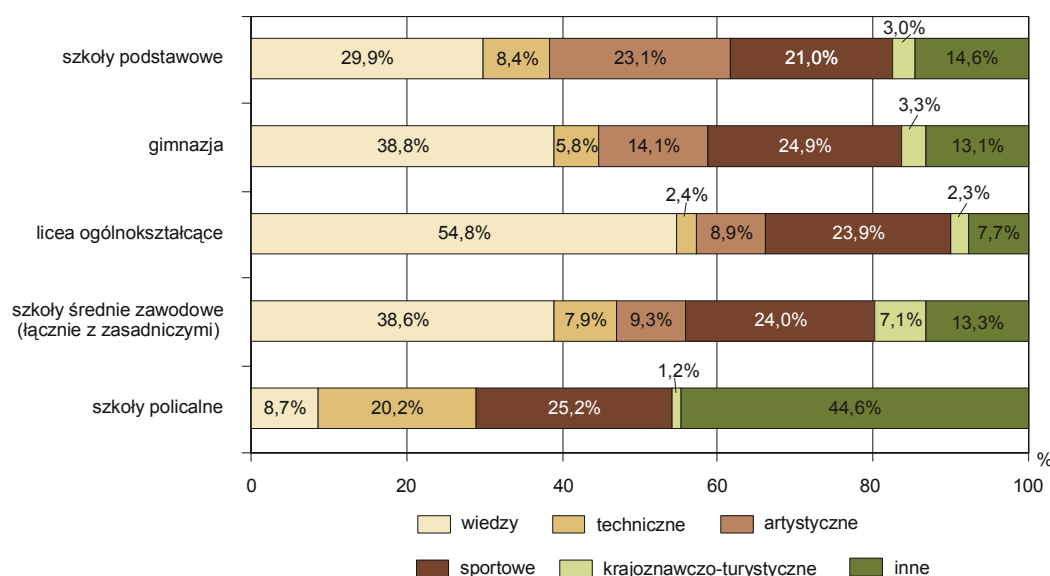

W ramach zapewnienia dzieciom i młodzieży możliwości twórczego spędzania czasu wolnego, prowadzone są zajęcia pozalekcyjne. Organizowane są przez szkoły oraz instytucje wewnątrzszkolne i mają na celu zapewnienie uczestnikom kształcenia i pogłębiania wiedzy z poszczególnych dziedzin oraz rozwój zainteresowań i uzdolnień indywidualnych.

Wśród zajęć pozalekcyjnych, najliczniejszymi były koła wiedzy (36,9% ogółu kół w 2006/2007 oraz 35,7% w 2005/2006) i uczestniczył w nich największy odsetek uczniów (odpowiednio 35,5% oraz 34,6%). Miały one na celu poszerzanie wiedzy ogólnej w zakresie szkolnych przedmiotów, takich jak język polski, historia, biologia itp.

W roku szkolnym 2006/2007 dużą popularnością cieszyły się też koła sportowe, które stanowiły 19,9% ogólnej liczby kół oraz artystyczne - 18,2%.

Struktura uczestników szkolnych kół zainteresowań w roku szkolnym 2006/2007

Szkoły wyższe

Rok akademicki 2006/2007 na Dolnym Śląsku rozpoczęło 169,1 tys. słuchaczy (według faktycznego miejsca pobierania nauki) na 31 uczelniach wyższych, w tym w 14 uczelniach publicznych i 27 niepublicznych.

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* przekształca studia prowadzone w systemie dziennym w studia stacjonarne, a studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne w studia niestacjonarne. Dane dotyczące systemu kształcenia porównane zostały dla lat 2005/2006 i 2006/2007 zgodnie z grupowaniami zawartymi w ustawie.

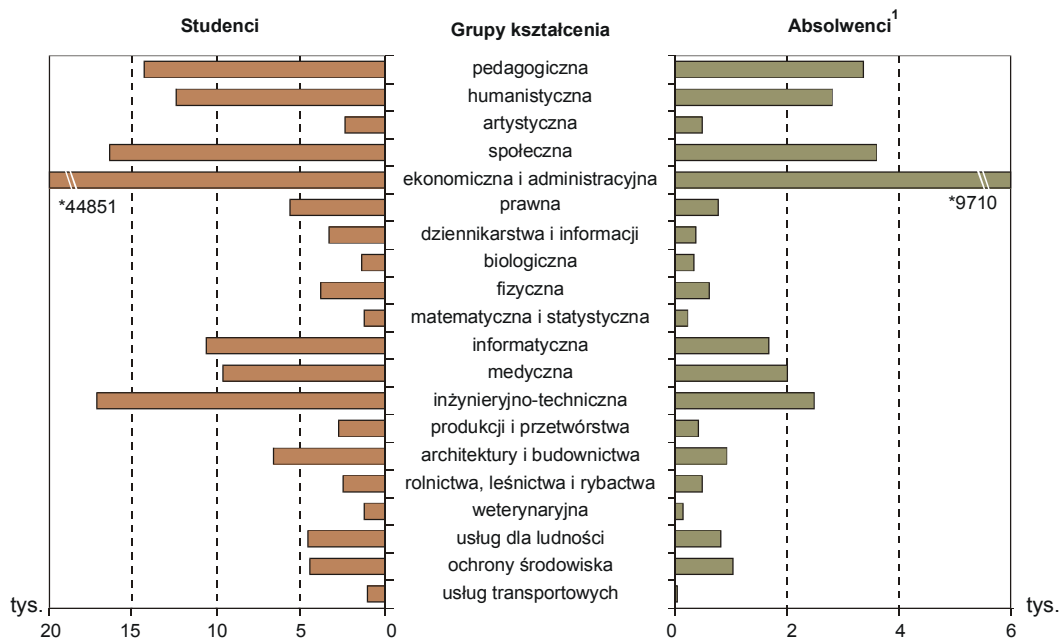
W ogólnej liczbie uczących się na uczelniach wyższych ponad połowę, tj. 53,9%, stanowili słuchacze studiów stacjonarnych. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba wzrosła o 1,6 tys. Na studiach niestacjonarnych naukę rozpoczęło 77,9 tys. słuchaczy. Ich liczba w porównaniu do poprzedniego roku zmniejszyła się o 1,8 tys., tj. o 2,3 %. Dwie trzecie studentów uczelni publicznych (64,7%) uczyło się na studiach stacjonarnych (najwięcej na Politechnice Wrocławskiej – 82,0%, Akademii Muzycznej – 83,1%), studenci uczelni niepublicznych preferowali natomiast naukę w systemie niestacjonarnym - z tej formy

kształcenia korzystało ponad dwie trzecie studiujących. W większości było to kształcenie wyłącznie na poziomie licencjackim, głównie na kierunkach ekonomicznych i administracyjnych, pedagogicznych, informatycznych oraz usług dla ludności.

Największą uczelnią dolnośląską jest Uniwersytet Wrocławski. W roku akademickim 2006/2007 jego indeksy posiadało blisko 39,1 tys. studentów, następnie Politechnika Wroclawska - ponad 32,8 tys. studentów. Wśród uczelni niepublicznych najwięcej studentów studiowało w Dolnośląskiej Szkole Wyższej Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej we Wrocławiu - 7,3 tys. oraz w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu – 5,3 tys.

Studenci szkół publicznych i niepublicznych najczęściej wybierali następujące grupy kierunków kształcenia: ekonomiczną i administracyjną – 44,9 tys. (27,0%), inżynieryjno-techniczną – 17,1 tys.(10,3%), społeczną – 16,4 tys. (9,9%) oraz pedagogiczną – 14,3 tys. (8,6%). Podobna tendencja wystąpiła w roku poprzednim.

Studenci i absolwenci według grup kształcenia w roku szkolnym 2006/2007

1 Z poprzedniego roku akademickiego.

Na uczelniach województwa dolnośląskiego w roku szkolnym 2006/2007 studiowało 1631 studentów niepełnosprawnych (rok wcześniej 1267).

Studenci niepełnosprawni według rodzaju niesprawności¹

Wyszczególnienie a - 2005/2006 b - 2006/2007	Ogółem	W tym kobiety	Niesłyszący i słabosłyszący	Niewidomi i słabowidzący	Z dysfunkcją narządów ruchu		Inne rodzaje niesprawności
					chodzący	niechodzący	
OGÓLEM ..... a	1267	712	73	109	286	13	786
..... b	1631	928	89	146	398	32	966
Stacjonarne..... a	790	416	42	66	151	7	524
..... b	980	514	57	78	223	20	602
Niestacjonarne.... a	477	296	31	43	135	6	262
..... b	651	414	32	68	175	12	364

1 W roku szkolnym 2005/2006 studenci studiów wieczorowych i zaoczných zostali wykazani razem jako studenci studiów niestacjonarnych, zaś studenci studiów dziennych jako stacjonarnych.

Dyplomy ukończenia uczelni wyższych w roku akademickim 2005/2006 uzyskało 33,1 tys. studentów, z czego uczelni publicznych 74,3 %; dyplomy Uniwersytetu Wrocławskiego uzyskało 8,0 tys., tj. 24,2% ogólnej liczby absolwentów. W poprzednim roku szkolnym liczba absolwentów wyniosła 32,7 tys., z czego 70,3% to absolwenci uczelni publicznych; Uniwersytet Wrocławski ukończyło 9,2 tys. (28,2% ogólnej liczby).

W roku akademickim 2006/2007 na studiach doktoranckich prowadzonych przez szkoły wyższe i instytuty naukowe kształciło się 3,1 tys. osób, tj. mniej o 52 osoby w porównaniu do roku poprzedniego. Zdecydowanie największą popularnością w obu analizowanych latach cieszyły się dziedziny nauki: humanistyczne, techniczne i ekonomiczne, których uczestnicy stanowili ponad 60% ogółu uczestników studiów doktoranckich. Warto zwrócić uwagę, że w roku szkolnym 2006/2007 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost liczby osób kształcących się w dziedzinie nauk technicznych (o 13,3%), natomiast spadek w dziedzinie nauk ekonomicznych (o 11,2%) i nauk humanistycznych (o 2,1%).